

Pr. 164/25.05.17
CEM

CANCELARIA DE STAT A REPUBLICII MOLDOVA

Nr. 31-06-4559

Chișinău

07 06 18

Biroul Permanent al Parlamentului

În temeiul art.58 din Regulamentul Parlamentului, adoptat prin Legea nr.797-XIII din 2 aprilie 1996, se prezintă Avizul la proiectul de lege privind modificarea și completarea Codului educației al Republicii Moldova nr.152 din 17 iulie 2014 (inițiativa legislativă nr.164 din 25 mai 2017), aprobat prin Hotărârea Guvernului nr.492 din 23 mai 2018.

Anexe:

1. Hotărârea Guvernului pentru aprobarea Avizului (în limba română – 1 filă și în limba rusă – 1 filă);
2. Avizul la proiectul de lege (în limba română – 3 file).

Secretar general adjunct al Guvernului

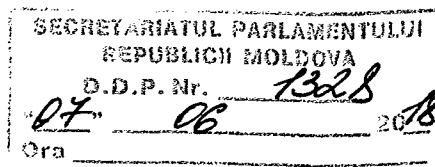

Roman CAZAN

Ex.: Svetlana Nunu
Tel.:022-250-442

Casa Guvernului,
MD-2033, Chișinău,
Republica Moldova

Telefon:
+ 373 22 250 101

Fax:
+ 373 22 242696

GUVERNUL REPUBLICII MOLDOVA

HOTĂRÎRE nr.492

din 23 mai 2018

Chișinău

**Pentru aprobarea Avizului la proiectul de lege
privind modificarea și completarea Codului educației
al Republicii Moldova nr. 152 din 17 iulie 2014**

Guvernul HOTĂRĂȘTE:

Se aprobă și se prezintă Parlamentului Avizul la proiectul de lege privind modificarea și completarea Codului educației al Republicii Moldova nr. 152 din 17 iulie 2014.

Prim-ministru

PAVEL FILIP

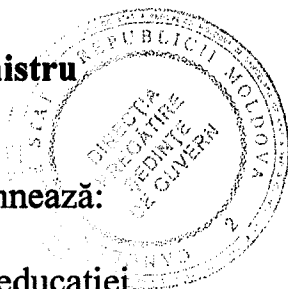
Contrasemnează:

**Ministrul educației,
culturii și cercetării**

Monica Babuc

Ministrul justiției

Victoria Iftodi

Aprobat
prin Hotărîrea Guvernului nr.492
din 23 mai 2018

AVIZ
la proiectul de lege privind modificarea și completarea
Codului educației al Republicii Moldova nr. 152 din 17 iulie 2014

Guvernul a examinat proiectul de lege privind modificarea și completarea Codului educației al Republicii Moldova nr. 152 din 17 iulie 2014, înaintat cu titlu de inițiativă legislativă (nr. 164 din 25 mai 2017) de către un grup de deputați în Parlament, și relevă următoarele.

Obiectul prezentului proiect are drept scop introducerea în mod expres a dreptului cultului religios de a fonda instituții de învățământ, în special de învățământ superior, precum și o abordare diferită referitoare la sistemul organelor de conducere ale instituțiilor de învățământ superior publice și private.

Considerăm că doar o parte din propunerile care se regăsesc în inițiativa legislativă pot fi acceptate, fapt care trebuie să determine ajustarea proiectului de lege.

Completarea art. 15 din Codul educației astfel ca printre fondatorii instituției de învățământ private să se regăsească cultul religios, precum și un subiect nedefinit, foarte confuz – „furnizor de educație” este improprie standardelor constituționale ale Republicii Moldova.

Conform art. 21 alin. (4) din Codul educației, instituțiile de învățământ private de toate nivelurile pot fi înființate, reorganizate și lichidate în modul prevăzut de legislația civilă și de prezentul cod.

În acest sens, potrivit art. 185 din Codul civil al Republicii Moldova, instituția privată se constituie în baza hotărîrii persoanei fizice sau juridice de drept privat, care o dotează potrivit scopului preconizat.

Aceste norme sînt suficient de clare și generale, încît nu considerăm necesară operarea de completări sau concretizări, care ar putea încuraja practici neuniforme în procesul de implementare. De exemplu, nu este clar de ce în proiect sînt excluse persoanele fizice din categoria fondatorilor instituțiilor private. Pentru respectarea principiilor fundamentale ale educației nu putem admite adoptarea unor norme de natură să creeze dubii că învățământul în Republica Moldova ar înceta să mai fie laic (art. 7 lit. e) și q), art. 79 alin. (2), art. 135 alin. (1) lit. n) din Codul educației).

Mai mult decît atît, nu poate fi desconsiderată norma specială din Legea nr. 125-XVI din 11 mai 2007 privind libertatea de conștiință, de gîndire și de religie, conform căreia cultele religioase și comunitățile religioase pot înființa instituții teologice de orice grad care, la cererea fondatorului, pot fi supuse licențierii sau acreditării de stat.

Indiferent de faptul că instituția de învățământ superior este privată sau publică, principiul autonomiei universitare este același pentru toate (art. 79 alin. (1) din Codul educației).

Proclamată în Constituție (art. 35 alin. (6), reconfirmată prin decizii ale Curții constituționale (nr. 6 din 3 mai 2012, nr. 19 din 3 iunie 2014, nr. 5 din 7 februarie 2017 etc.), autonomia universitară nu semnifică drepturi extinse ale fondatorului (indiferent dacă fondator este statul sau un privat), ci impune respectarea drepturilor comunității universitare (profesori și studenți), inclusiv de a participa la procese decizionale în cadrul instituției în care activează/studiază. Instituția de învățământ privată oferă servicii educaționale contra cost, deci cei care plătesc asigură instituția și, implicit, fondatorul cu surse financiare, iar cadrele didactice care își dedică munca și abnegația pentru ca instituția să fie cât mai bună trebuie să fie implicate în procesul decizional.

În consecință, considerăm că se poate face totuși o diferențiere a regimului juridic aplicabil învățământului superior în funcție de forma de proprietate doar din perspectiva reprezentativității statului în cadrul Consiliului pentru dezvoltare strategică instituțională. Altfel spus, acolo unde statul este fondator al instituției de învățământ superior, acesta se identifică cu „ministerul de resort”. În toate cazurile, însă, urmează a se substitui la art. 104 din Codul educației „ministerul de resort” cu „fondator”. Membrii desemnați nu pot avea calitatea de salariat în cadrul ministerelor respective. Pentru instituțiile de învățământ superior private, locul acestor reprezentanți ai statului va putea fi luat de către un reprezentant al fondatorului. În consecință, componența numerică a Consiliului pentru dezvoltare strategică instituțională al unei instituții de învățământ superior private se va rezuma la 7 membri, și nu la 9, așa cum rămân a fi consiliile pentru dezvoltare strategică instituțională în instituțiile publice de învățământ superior.

În rest, cele 6 persoane din componența Consiliului pentru dezvoltare strategică instituțională vor rămâne în conformitate cu art. 104 din Codul educației: 2 reprezentanți ai cadrelor didactice titulare, 2 experți din afara instituției delegați de Senat, rectorul și prorectorul responsabil de probleme financiare.

Propunem ca în Consiliul pentru dezvoltare strategică instituțională al unei instituții de învățământ superior private să fie 7 membri, care sînt reprezentanți ai instituției și ale căror convingeri coincid cu cele ale fondatorului privat. Totodată, propunem ca deciziile Consiliului pentru dezvoltare strategică instituțională al instituției de învățământ superior private să fie adoptate cu 5 voturi.

Cu referire la indemnizațiile membrilor Consiliului pentru dezvoltare strategică instituțională, opinăm că modificarea în sensul micșorării indemnizațiilor este justificată, luînd în calcul ponderea mare de cheltuieli pentru funcționarea consiliilor și stabilirea unui sistem de salarizare motivant. În acest context, propunem ca la art. 104 alin. (8), propoziția a treia să aibă următorul cuprins: „Cuantumul indemnizației este de o mie de lei pentru membri și de două mii de lei pentru președintele Consiliului.”

Astfel, ajustarea proiectului de lege potrivit propunerilor Guvernului va asigura respectarea normei art. 35 alin. (6) din Constituția Republicii Moldova, care garantează principiul autonomiei instituțiilor de învățământ superior. Menționăm că, în dezvoltarea normei constituționale sus-invocate, art. 79

alin. (3) din Codul educației stabilește că autonomia universitară vizează domeniile conducerii, structurării și funcționării instituției, activității didactice și de cercetare științifică, administrării și finanțării.

În Hotărîrea nr. 6 din 3 mai 2012, Curtea Constituțională a subliniat:

„[...] autonomia universitară constă în dreptul instituției de a se conduce, de a-și exercita libertățile academice fără niciun fel de ingerințe ideologice, politice, religioase, de a-și asuma un ansamblu de competențe, obligații și responsabilități în concordanță cu opțiunile și orientările strategice naționale de dezvoltare a învățămîntului superior, cu progresul științei și tehnicii, al civilizației regionale și universale.”

În Hotărîrea nr. 19 din 3 iunie 2014, Curtea Constituțională a relevat:

„[...] autonomia universitară înseamnă independența instituțiilor de învățămînt superior față de stat și alți subiecți din societate în adoptarea deciziilor privind administrarea internă, gestionarea finanțelor, stabilirea politicilor curriculare proprii, servicii și alte activități interne.”

La pct. 13, norma propusă pentru art. 105 alin. (3)¹ din Codul educației, care prevede alegerea rectorului instituțiilor de învățămînt superior de către Consiliul pentru dezvoltare strategică instituțională, este în dezacord cu art. 35 alin. (6) din Constituție. Astfel, în Hotărîrea nr. 19 din 3 iunie 2014, Curtea Constituțională a statuat:

„70. [...] principiul autonomiei universitare constituie unul dintre elementele fundamentale ale sistemului de învățămînt superior, garantat de art. 35 din Constituție.

71. Curtea reiterează că un domeniu al autonomiei universitare – autonomia organizațională – se caracterizează prin libertatea universității de a-și stabili structura, forma de conducere și relațiile de subordonare și responsabilitate, iar desemnarea rectorului instituției de învățămînt superior de către comunitatea universitară constituie un element al acestei autonomii.”

În acest context, precizăm că comunitatea universitară este constituită din studenții tuturor ciclurilor de studii, personalul didactic și personalul de cercetare, precum și personalul didactic și personalul de cercetare auxiliar. Necesită a fi menționată norma statuată la art. 104 alin. (1) lit. f) din Codul educației, potrivit căreia Consiliul pentru dezvoltare strategică instituțională are atribuția de organizare și desfășurare a alegerilor pentru postul de rector în conformitate cu regulamentul instituțional de organizare și desfășurare a alegerilor. Totodată, această normă este contrară spiritului și constatările Curții Constituționale a Republicii Moldova, expuse în Hotărîrea nr. 5 din 7 februarie 2017.

În legătură cu norma propusă la art. 105 alin. (12) din Codul educației, este incertă situația privind organizarea procesului de selectare în funcția de decan și șef de departament/catedră în cadrul instituțiilor de învățămînt superior private.

Suplimentar, semnalăm că proiectul conține carențe de redactare tehnico-juridică.